

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені БОРИСА ГРІНЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ**

Циклова комісія викладачів природничих дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов
2015р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Географія
(шифр і назва навчальної дисципліни)
галузь знань 0304 Право
Спеціальність 5.03040101 Правознавство
(шифр і назва спеціальності)
інститут, факультет, відділення Університетський коледж
(назва інституту, факультету, відділення)

Київ – 2015 рік

Робоча програма Географія для студентів
галузь 0304 Право
спеціальність 5.03040101 Правознавство

„25”серпня, 2015 року.

Розробники: Мальцева Людмила Володимирівна,
старший викладач циклової комісії природничих дисциплін
Університетського коледжу Київського університету
імені Бориса Грінченка
Васьківська Тетяна Василівна,
викладач циклової комісії природничих дисциплін
Університетського коледжу Київського університету
імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії природничих
дисциплін

Протокол від «25» серпня 2015 р. № 1

Голова циклової комісії (Глухенька Л.М.)

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом, структура типова

Заступник директора

з навчальної роботи

(С.І. Дем'яненко)

Заступник директора

з навчально-методичної роботи

(З.Л. Гейхман)

Схвалено Методичною радою Університетського коледжу
Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол від «31» серпня 2015 року № 1

Голова (М.В. Братко)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів 2	<u>Галузь знань</u> 0304 Право	Нормативна (за вибором)	
Загальна кількість годин – 52 год.	<u>Спеціальність</u> 5.03040101 Правознавство	Рік підготовки: 1	
		Семестр I,2	
		Аудиторних 47	
		I сем 17 год.	II сем 30 год.
		Лекції	
		I сем 14 год.	II сем 24 год.
		Практичні заняття	
		I сем 3 год.	II сем 4 год.
		Самостійна робота	
		I сем 2 год.	II сем 3 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних I семестр – 1год II семестр – 1,5год	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <i>«молодий спеціаліст»</i>	Вид контролю: семестрова контрольна робота –2 год.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча навчальна програма з дисципліни « Соціально-економічна географія світу» є нормативним документом університетського коледжу, яка підготовлена на основі програми для загальноосвітніх навчальних закладів і враховує специфіку вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації.

Курс економічної і соціальної географії світу узагальнює знання про цілісність світового господарства, про ресурси, населення та економічні можливості регіонів і найважливіших країн світу, про основні елементи географії міжнародних економічних відносин, а отже, дає змогу скласти уявлення про умови та можливості життєдіяльності господарства України в господарстві світу.

Основна мета курсу – сформувати у студентів цілісне уявлення про навколишній світ, показати глибокий взаємозв'язок природи, населення та господарства земної кулі, навчити просторовому мисленню, сприяти вихованню поваги й любові не тільки до своєї Батьківщини, а й до історії і культури інших країн та народів. Це особливо важливо сьогодні, коли світ змінюється з небаченою швидкістю, зростає кількість населення Землі, переплітаються економічні зв'язки, розширюється мережа глобальних комунікацій.

Мета реалізується через розв'язання наступних головних завдань:

- Формування в учнів цілісного географічного образу Землі через розкриття регіональних та планетарних закономірностей і процесів;
- Розкриття ролі географії у вирішенні економічних екологічних і соціальних проблем суспільства;
- Розвиток у студентів геопросторового мислення та вміння логічно викладати свої думки, що співвідносяться з реально пізнавальними географічними об'єктами;
- Обґрунтування доцільності наукового підходу до природокористування, єдності навколишнього середовища, людини та її діяльності в територіальному аспекті.
- Формування картографічної грамотності й культури;
- Виховання національно свідомого громадянина, патріота, дбайливого господаря, грамотної, освіченої людини, гуманіста і природолюбця.
- Вироблення в учнів умінь практично застосовувати здобуті географічні знання, користуватися джерелами географічної інформації, самостійно шукати, аналізувати й передавати її;
- Розвиток здатності до співробітництва при виконанні практичних робіт та екскурсій;
- Заохочення до самореалізації своїх здібностей, інтересів та життєвих планів засобами географії.

Загальні компетентності з географії

- базові уявлення про різноманітність об'єктів і суб'єктів з географії;
- базові уявлення про історію становлення та розвиток географії як науки;
- володіння методами спостережень, ідентифікації, класифікації та аналізу предмету діяльності;
- сучасні уявлення про принципи структурованої й функціональної організації географічних об'єктів;
- застосування сучасних методів роботи з об'єктами предмету діяльності;
- здатність до комунікації, ведення дискусії;
- базові знання про різноманітний світ географії, що відноситься до природничих та суспільних наук.

Предметні компетентності:

- вміння використовувати різноманітні способи отримання інформації про світ та мисленнєве моделювання природних процесів та явищ в часі і просторі;
- усвідомлене використання географічних карт, набуття знань, умінь і навичок картографічного напрямку;
- вміння працювати з географічною, педагогічною літературою;
- володіння методикою географічних досліджень, вміння давати характеристику географічного об'єкта чи явища тощо, об'єктивно оцінювати події, що відбуваються в галузі природничої і суспільної географії та ін.);
- вміння поєднувати наукову і практичну підготовку, що дієво проявляється під час проходження студентами навчально-польових і фахових, педагогічних практик;
- вміння супроводжувати власні відповіді чи наукові доповіді сучасними аудіовізуальними засобами і комп'ютерними технологіями тощо;
- вміння вести бесіду, дискусію, володіти інтонацією; встановлювати ділові стосунки зі всіма учасниками педагогічного процесу
- вміння отримувати, систематизувати, пов'язувати з практичною діяльністю, з життям і діяльністю людини функціональні фахові знання, адаптувати їх до умов школи під час педагогічних практик; організовувати їх чітку і ефективну передачу;
- вміння організовувати свій робочий час; використовувати у роботі передовий досвід.

Програма складається з двох розділів, I – Загальна економіко-географічна характеристика світу, II – Регіональна географія. В першому розділі розглядаються основні риси політичної географії світу, дається оцінка світових природних ресурсів та основних рис географії населення. У другому – послідовно вивчаються всі історико - географічні регіони планети та окремі найважливіші країни світу. Значна увага приділяється характеристиці сусідніх з Україною держав.

Наведений у програмі перелік країн для вивчення є орієнтовними.

Програма курсу передбачає чотири практичні роботи. Практичні роботи виконуються під час вивчення тем, де вони передбачені, або у вигляді домашньої роботи. Дві з них оцінюються обов'язково, а інші за вибором викладача: у всіх студентів чи вибірково.

Багато питань курсу можуть бути вивчені студентами вибірково. При викладанні предмета рекомендується пропонувати студентам користуватися матеріалами із засобів масової інформації що їм допоможе краще розуміти та аналізувати сучасну політико-економічну ситуацію у світі.

У програмі подано орієнтовний розподіл годин за розділами та темами, і при необхідності він може бути змінений викладачем з урахуванням рівня підготовки студентів, наявності дидактичних матеріалів та інших чинників.

У процесі вивчення економічної і соціальної географії світу рекомендується широко використовувати картографічний, статистичний та ілюстрований матеріал.

3. Програма

Розділ I. Загальна економіко-географічна економіка світу

Тема 1.

Політична карта світу. Класифікація країн за формою правління. Типологія держав за структурою господарства, економічним розвитком.

Тема 2.

Населення світу. Типи відтворення. Демографічна політика. Урбанізація, еміграція. Статевий віковий склад населення світу.

Тема 3.

Світові природні ресурси. Ресурсу забезпеченість, природокористування. Географія світових природних ресурсів.

Тема 4.

Світове господарство.

Міжнародний географічний поділ праці. НТР та її основні риси, вплив на галузеві структуру та територіальну організацію виробництва.

Тема 5.

Глобальні проблеми людства.

Роль світової громадськості у їх розв'язанні.

Розділ II Регіональний поділ країн світу

Тема 6.

Країни Європи.

Загальна характеристика регіону, його склад. Населення, міста. Економіко-географічна характеристика ФРН.

Тема 7.

Країни Азії.

Загальна характеристика країн Азії. Економіко-географічна характеристика Японії.

Тема 8.

Країни Північної Америки.

Економіко-географічна характеристика Канади, США.

Тема 9.

Країни Латинської Америки.

Загальна характеристика.

Тема 10.

Країни Африки, Австралії.

Економіко-географічна характеристика країн Африки, Австралії.

Тема 11.

Океанія.

Загальна економіко-географічна характеристика Океанії

4. Структура навчальної дисципліни «Соціально-економічна географія світу»

Назва розділу і теми	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	аудиторні	у тому числі			
			лекції	пр. робо-та	сам. робо-та	сем. контр. роб.
Розділ І						
Загальна економіко-географічна характеристика світу						
Тема 1. Політична карта світу. Класифікація країн за формою правління. Типологія держав за структурою господарства, економічним розвитком.	5	4	4		1	
Тема 2. Населення світу. Типи відтворення. Демографічна політика. Урбанізація, еміграція. Статевий віковий склад населення світу.	9	8	6	2	1	
Тема 3. Світові природні ресурси. Ресурсу забезпеченість, природокористування. Географія світових природних ресурсів.	5	5	3	2		
За І семестр	19	17	13	4	2	
Тема 4. Світове господарство. Міжнародниц географічний поділ праці. НТР та її основні риси, вплив на галузеві структуру та територіальну організацію виробництва.	8	6	6		2	
Тема 5. Глобальні проблеми людства. Роль світової громадськості у їх розв'язанні.	2	2	2			

Розділ ІІ Регіони та країни світу						
Тема 6. Країни Європи. Загальна характеристика регіону, його склад. Населення, міста. Економіко-географічна характеристика ФРН.	7	6	4	2	1	

Тема 7. Країни Азії. Загальна характеристика країн Азії. Економіко-географічна характеристика Японії.	4	4	4			
Тема 8. Країни Північної Америки. Економіко-географічна характеристика Канади, США.	6	6	4	2		
Тема 9. Країни Латинської Америки. Загальна характеристика. Семестрова контрольна робота.	4	2	2			2
Тема 10. Країни Африки. Австралія.	2	2	2			
Тема 11 Океанія. Особливості ЕГП. Господарство.		2	2			
Всього за II семестр	33	30	26	4	3	2
Всього за рік	52	47	38	7	5	2

5. Теми практичних робіт

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема: Порівняльна оцінка трудових ресурсів і зайнятості населення в основних сферах господарства країн та регіонів світу.	2
2	Тема: Порівняльна оцінка ресурсозабезпеченості двох окремих країн чи регіонів світу.	2
3	Тема: Порівняльна характеристика промисловості ФРН і Франції, Великої Британії і Італії (за вибором).	2
4	Тема: Порівняльна характеристика господарства головних економічних регіонів США: північного, південного, західного.	1
	Разом	7

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Політична карта світу. Міжнародні організації.	1
2	Тема 2. Населення світу. Етнічний, релігійний склад населення.	1
3.	Тема 4. Світове господарство. Зовнішні економічні зв'язки. Міжнародний туризм.	2
4.	Тема 6. Країни Європи. Держави сусіди України. Характеристика зв'язків України з країнами-сусідами.	1
	Разом	5

7. Методи навчання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1). За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (*Рoueг Роіпт.* - *презентація*), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
  - *Практичні*: вправи, лабораторні роботи.
- 2). За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: ***індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні***.
  - 3). За ступенем складності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.
  - 4). За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- 1). Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуації зацікавленості (метод цікавих аналогій).

8. Методи контролю

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Соціально-економічна географія світу» оцінюються за 12-ти бальною шкалою. Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види і терміни контролю.

У процесі оцінювання навчальних досягнень молодших спеціалістів з фізики застосовуються такі методи:

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

Методи письмового контролю: письмове тестування, тематичний облік знань, семестрова контрольна робота.

Методи комп'ютерного контролю: тестові програми.

Методи практичного контролю: дослід, лабораторна робота, спостереження.

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

При оцінюванні рівня навчальних досягнень з географії враховується:

- рівень оволодіння географічними ідеями, що становлять важливу складову загальнолюдської культури: рівні організації живої природи, зв'язок будови і функцій, історичний розвиток природного середовища, цілісність і саморегуляція живих систем, зв'язок людини і природи;
- рівень умов використовувати теоретичні знання у практичній діяльності, уміння робити висновки та узагальнювати знання , виконувати практичні роботи;
- рівень оволодіння практичними уміннями та навичками, спостереження та дослідження природного.

Всі види оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюються за критеріями наведеними в таблиці

Рівні навчальних досягнень студента	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
Початковий	1	Студент розпізнає деякі географічні об'єкти і називає їх (на побутовому рівні)
	2	Студент описує деякі географічні об'єкти за певними ознаками. За допомогою викладача за типовим планом характеризує природні географічні об'єкти.
	3	Студент має фрагментарні уявлення з предмета вивчення, виконує найпростіші географічні спостереження.
Середній	4	Студент знає окремі факти, що стосуються географічних об'єктів, за допомогою фрагментарно характеризує окремі географічні поняття, об'єкти.
	5	Студент відтворює навчальний матеріал з допомогою вчителя, дає визначення деяких понять; дає неповну характеристику загальних географічних об'єктів.
	6	Студент самостійно відтворює значну частину навчального матеріалу, з допомогою вчителя порівнює географічні об'єкти: описує окремі спостереження за природою та визначає економічні показники.
Достатній	7	Студент самостійно і логічно відтворює фактичний і теоретичний навчальний матеріал, класифікує географічні об'єкти, економічні показники; самостійно виконує практичну роботу згідно з інструкцією, описує хід роботи; наводить потрібні приклади.
	8	Студент виявляє розуміння основоположних географічних теорій і фактів, наводить приклади на підтвердження його: складає економіко-географічні характеристики та аналізує господарство світу.
	9	Студент володіє навчальним матеріалом і застосовує знання у стандартних ситуаціях, робить висновки; робить окремі висновки з практичної роботи вміє характеризувати географічні показники розвитку господарства.
Високий	10	Студент володіє засвоєними знаннями і використовує у нестандартних ситуаціях, самостійно використовує географічну інформацію; аналізує засвоєний матеріал, робить висновки.
	11	Студент володіє глибокими знаннями з предмету, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, знаходить і аналізує додаткову інформацію; робить поетапні спостереження за перебігом подій.
	12	Студент має системні знання з предмету, свідомо використовує їх, у тому числі й у проблемних ситуаціях, самостійно оцінює економіку країн світу; робить обґрунтовані висновки з географії, експериментує, розв'язує глобальні проблеми людства.

9. Методичне забезпечення

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного оцінювання навчальних досягнень студентів;
- електронна бібліотека медіа файлів;
- засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

10.Очікуваний результат

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Соціально – економічна географія світу » студент повинен:

Аналізувати:

- глобальні проблеми оточуючого середовища, економічні принципи раціонального використання природних ресурсів і охорони природи світу;
- стан природних ресурсів та основні принципи їх використання країнами світу;
- природні та ресурсні показники географічних світів, регіонів і держав;
- географічну карту, як науковий продукт і засіб для аналізу регіонів, країн, континентів, природних, економічних і політичних явищ;
- синтетичний, статистичний, графічний, модельний ряд країни, регіону, континенту за певними природними, ресурсними, економічними і геополітичними характеристиками

Розпізнавати :

- окремі географічні об'єкти, давати їм визначення, знаходити їх на карті;
- джерела і види забруднень природного середовища;
- біопродуктивність різних природно-кліматичних зон, економічних зон країн світу;

Пояснювати:

- основні компоненти природи у найважливіших характеристиках і проявах, біосферне і соціальне значення світу;
- грамотно і творчо картографічні матеріали та інші джерела інформації;
- фундаментальні географічні знання при формуванні особистого ставлення до політичних, економічних, демографічних і екологічних проблем світу.

Здійснювати:

- візуальний аналіз і цільовий опис за картами;
- аналітичний аналіз географічного тексту.

11. Рекомендована література**Базова**

1. Безуглий В.В. Шкільний підручник Економічна та соціальна географія зарубіжних країн світу./ В.В. Безуглий – К.: «Грамота», 2009р – 280с.
2. Коберник С.Г. Шкільний підручник Географія 10 кл./ С.Г Коберник. - Х, «Оберіг», 2012 р.-303с.
3. Паламарчук Н.Р. Шкільний підручник. Географія 10 кл./ Н.Р. Паламарчук - «Генеза», 2012 р -303с.
4. Топузов О.М. Економічна і соціальна географія світу./ О.М Топузов - К «Зодіак-ЕКО», 2005 р. – 280с.
5. Яценко Б.Т. Підручник за шкільною програмою, Географія світу./ Б.Т Яценко. - К, «Форму», 2012 р.- 256с.

Додаткова

1. Ковальчук І.П. Усі географічні назви (за шкільною програмою)/ І.П. Ковальчук - Х: «Торсінг плюс», 2007р.- 300с.
2. Кобернік С.Г., Коваленко Р.Р. Географія в опорних схемах та картосхемах./ С.Г., Кобернік , Р.Р.Коваленко - К: «Грамота», 1999р.- 300с.
3. Клименко В.Г. За сторінками шкільного підручника географії./ В.Г. Клименко - Х: «Основа», 2007р.- 280с.
4. Максаковський В.П. Економічна і соціальна географія світу./ В.П. Максаковський - К: Радянська школа, 1991р.- 397с.
5. Сорока М.В., Пасенко Л.О. Новий довідник. Географія./ М.В. Сорока ., Л.О. Пасенко - К: «Казка», 2010р.-290с.
6. Ципін В.Л. Географія словник-довідник./ В.Л. Ципін - Х, 2005р.-300с.

Інформаційні ресурси:

1. <http://pidruchnyk.com.ua/417-geografya-kobernk-kovalenko-10-klas.html>;
2. <http://pidruchnyk.com.ua/415-geografya-pestushko-uvarova-10-klas.html>;
3. http://school71.edu.kh.ua/bbloteka/pidruchniki/elektronni_versii_pidruchniki_v_10_kl/;
4. <http://ru.calameo.com/books/001758327abac69d838a0>.
5. <http://shkola.ostriv.in.ua/publication/code-391B09A8764C5/list-211469C1327>